

El drama després de Conejero

L'ex-director de Teatres de la Generalitat Manuel Àngel Conejero va aprofundir espectacularment la crisi de l'escena valenciana. El nou director d'aquest ens, Juan A. Gil Albers, ha d'aportar ara solucions administratives a una situació jalonada d'espines.

"Ni un duro. No queda ni un duro". D'aquesta quantitat, segons Germán Marco, gerent de Teatres de la Generalitat Valenciana, disposa l'ens públic en el capítol de produccions després de la gestió de Manuel Àngel Conejero. En la liquidació de l'any 1995 es varen estimar unes pèrdues de 41 milions de pessetes sobre un pressupost de 1.800 milions, fet que contrasta amb el superàvit de 26 milions de 1994. Aquesta és només una pista d'un forat que els actuals caps visibles de Teatres evocuen tothora davant de qualsevol pregunta sobre com es pot desenvolupar la resta de la temporada d'exhibició. Per les ments representatives del sector dramàtic valencià, planeja la idea que això s'utilitze com a excusa per programar teatre molt comercial front a les produccions valencianes destacades, més dedicades a la recerca conceptual.

Des de qualsevol òptica, les irregularitats econòmiques que va protagonitzar l'ex-director sobre un ajustat pressupost de 1.083 milions de pessetes (vegeu quadre p. 75), han dut la relació entre l'administració i l'escena valenciana a un abisme de molt difícil escalada.

Ara, quan fa cinc setmanes de la paranoica dimissió de Manuel Àngel Conejero, el seu successor, Juan Alfonso Gil Albers, ha d'acabar-se amb les restes del pressupost —que Germán Marco evita quantificar, previsiblement per com és d'esquifit— i a un sector professional necessitat urgent-

ment de liquidesa. Un col·lectiu a què Conejero va ignorar i va portar a un atzucac, però que va ajudar a unir —això sí, en contra seua.

D'ón ve Gil Albers? Tradicionalment, Teatres de la Generalitat ha estat marcat per l'endogàmia i la indefinició programàtica, però això no resta la contribució que ha

vertir de seguida en el representant dels autors i el directors escènics dins de la Plataforma".

Tanmateix, el dramaturg conjugava aquesta relació amb el càrrec de membre del consell rector de Teatres mentre el dirigia Conejero, i això el situava entre dos focs enfrontats. Ell va ser l'encarregat d'apaivagar els ànims de la PAEV quan, en els moments de crispació màxima, els membres de la Plataforma volien organitzar protestes públiques per manifestar el descontent del sector. Home de teatre clàssic, de trajectòria discreta i de tarannà serenament conservador, Juan Alfonso Gil Albers és, no obstant, un dels pocs noms sobre el qual s'especulava als passadissos de la Conselleria de Cultura com a mascaró de proa de Teatres que no perpetuarien el descontent dels professionals amb els polítics. Nascut a Alcoi el 1927 va treballar com a periodista a la ràdio del Movimiento, La Voz de Levante, i passà més tard a desenvolupar càrrecs de responsabilitat a Radio Cadena Espanola, Ràdio Nacional d'Espanya i Radio Color. Com a dramaturg, pertany a la generació de Sanchis Sinisterra i Josep Maria Morera i és autor de nombroses obres en català i en castellà com *El petroli* o *La barca de Caronte*. El seu fill, Alfonso Gil, és el cap de premsa del conseller de Cultura, Fernando Villalonga.

L'actual director de Teatres manifesta com a prioritat "recomposar el teatre valencià, que tan desatès havia estat en l'etapa ante-

Gil Albers: "Es programarà teatre en català normatiu, en català incorrecte o en castellà, sempre que es jutge interessant."

fet a la dinamització del fet teatral valencià. El PP sembla que ha obrat de manera ponderada quan ha posat al front de l'ens el dramaturg i periodista Gil Albers. Per al membre del consell rector de Teatres i portaveu de la Plataforma de les Arts Escèniques Valencianes (PAEV), Toni Pastor, "ell venia precedit de fama d'home dialogant. El seu acostament a la PAEV, que representa els professionals del País Valencià i el teatre valencià actual, es va produir en el cicle "Cent anys d'Escalante" que va programar la Generalitat. Gil Albers es va con-

rior. Les sales Moratín, Talia –que es tornarà a obrir al públic la propera temporada, perquè s’hi fan reformes–, Rialto de València i Arniches d’Alacant han de tenir com a objectiu promocionar les companyies i els autors nostrats. El Teatre Principal de València funcionarà per presentar els millors espectacles que puguem importar, sense descartar als grups locals quan facen una obra apropiada a aquest espai”. Al Rialto es programa actualment l’última producció de Moma Teatre, *La lliçó*, basada en una peça de Ionesco. Després vindran *Estimada Anuchka* de Carles Alberola i *Pels pèls*, dirigida per Rafael Calatayud. Al Principal tancarà temporada *L’illa dels esclaus* de la companyia Piccolo de Milà –que Conejero va rebutjar– i sengles recitals de Maria del Mar Bonet i Concha Márquez Piquer. El dramaturg indica que per a la propera programació pensa exhibir produccions com *Ubú president*, d’Els Joglars o *Goya* de Carlos Martín, i també incideix en la intenció de reforçar el Circuit de

Pressupostos inicials de Teatres de la Generalitat Valenciana *

	Pressupostos inicials 95	Pressupostos inicials 96	% variació
Personal	282.681	310.666	27.985
Despeses de funcionament	712.880	690.334	-22.546
Transferències corrents	125.000	75.000	-50.000
Inversions reals	15.939	7.697	-8.242
Total	1.136.500	1.083.697	-52.803

* Xifres en milers de pessetes.

Juan Alfonso Gil Albers és el nou director de Teatres de la Generalitat Valenciana. Al costat, gràfic dels pressupostos de l’ens. Professionals de l’escena asseguren que per cobrir el dèficit de l’anterior etapa, la gerència de l’ens haurà de prendre diners de la partida del segon capítol –dedicat a producció i exhibició– acció que repercutiria negativament sobre les companyies.

Teatres, al qual es destinaran 65 milions de pessetes per a 37 pobles.

Però Gil Albers, com es comú als representants del PP, eludeix les qüestions lingüístiques en quant a la promoció del teatre valencià: “no hi haurà censures idiomàtiques. Simplement es mirarà si es fa teatre bo o dolent”. Es programarà, per tant, teatre en català normatiu, en català incorrecte o en castellà, sempre que es jutge interessant. De fet, Gil Albers té present la recuperació d’autors autòctons que han fet

carrera en castellà com Alberto Miralles.

El magma que envolta Teatres. L’embolcall de Teatres és fràgil, massa per a equilibrar una situació tremolosa on hi ha molt a revisar. Els professionals del sector temen la decisió del nou cap visible de Teatres de mantenir-se a banda en els posicionaments lingüístiques. En aquest sentit, l’actor Pep Cortés argumenta que “d’alguna manera tothom està pendent del pacte entre Pujol i Aznar. Si Pujol inclou com a indis-

Dalt, una escena de 'La lliçó', de Moma Teatre, actualment al Rialto. Sota, Manuel Àngel Conejero, antic i polèmic director artístic de Teatres.

pensable la unitat lingüística del català, es donarà suport a les companyies valencianes, la majoria de les quals tenen claríssima aquesta qüestió i utilitzen el català. Si no, pensem que hi haurà un acostament polític major a les tesis d'Unió Valenciana (UV), socis en el poder autonòmic, que es reflectirà en el suport a teatre

El perill, segons Antoni Benavent de l'AVETID, són uns pressupostos minvants que enfosqueixen el nivell de les companyies.

del blaverisme, i que enfrontarà de nou la PAEV amb l'administració." El cas de *Càndid*, elogiada peça de Moma Teatre no programada a València realment per pressions dels sectors de poder més reaccionaris, espantats perquè era una co-producció amb Catalunya en què s'utilitzava el català oriental, és un exemple del que

pot ocasionar artísticament una manca de criteris clars per part de l'administració.

Malgrat tot, el perill més proper, segons el parer d'Antoni Benavent, president de l'Associació Valenciana d'Empresaris de Teatre i Dansa (AVETID) parteix "d'uns pressupostos minvants que enfosqueixen el bon nivell de les companyies. Els 41 milions de pessetes deficitàries de la gestió anterior hauran de cobrir-se de la segona partida dels pressupostos (vegeu quadre p. 75), la de despeses per a produccions, i amb això eixim perjudicats." Aquesta setmana han de fer-se públiques les ajudes de la Generalitat a la producció, que en un primer moment es varen xifrar en 75 milions –que es repartiran ara–, però per la pressió de la PAEV es varen augmentar en 40 més, la dosificació dels quals es farà en els propers mesos. Benavent afirma que "l'augment d'aquestes ajudes també es derivarà de les despeses per a producció i exhibició, i així tenim incrementat el problema a què ens referíem abans".

El repartiment de les ajudes pot portar el caos, segons membres de la PAEV, si es fa segons la tècnica inaugurada pel PSOE de "cafè per a tots". És a dir, donar diners de manera equilibrada a tots els projectes presentats per les companyies sol·licitants. Nel·lo Vilanova de la companyia Xarxa Teatre opina: "Pensem que no s'ha d'atorgar una quantitat de diners similar a companyies amb una estructura complexa que han de competir en mercats internacionals que a un grup que comença, és inviable. Els grups que ja estem consolidats, però que patim ofegament econòmic, hauríem de camuflar-nos dins de societats sense ànim de lucre per abaratir despeses, tornariem al teatre *amateur*". Si això es produïra, es compliria un cicle paradoxal. Una el·lipse pendular en la trajectòria de la qual, segons l'actor Pep Cortés, "els polítics mai no han considerat major d'edat la professió escènica. En canvi, ells es consideren bastants madurs com per decidir sobre ella".

Joan M. Oleaque